

ΕΙΣΗΓΗΣΗ

**Μανούσου Ξενάκη του Αλεξάνδρου, Προέδρου του Λ. Ε. Α. Δ.
Ηρακλείου.**

**ΘΕΜΑ : Λ.Ε.Α.Δ. – Λ.Ε.Δ.Ε. αναγκαίοι φορείς Αλληλεγγύης για τους
δικηγόρους**

Αγαπητοί συνάδελφοι ,

Οι δικηγόροι πρωτοπορούν μέχρι σήμερα στην δημιουργία θεσμών και φορέων που στηρίζουν την αλληλεγγύη και την αλληλοβοήθεια μεταξύ των και την κάλυψη των αναγκαίων παροχών στους τομείς της υγείας και της πρόνοιας.

Αρχικά είχαν ιδρυθεί στον τομέα αυτό τα Ταμεία Πρόνοιας, τα οποία ιδρύθηκαν με βάση τις διατάξεις του Α.Ν. 87/1936. Σχεδόν μοναδική παροχή αυτών ήταν το “εφάπαξ” στους συνταξιοδοτούμενους. Επίσης δινόταν οικονομική ενίσχυση σε έκτακτες περιπτώσεις, κυρίως σοβαρών προβλημάτων υγείας. Τα ταμεία αυτά ήταν υπό τον έλεγχο του Δημοσίου. Δεν υπήρχε η δυνατότητα αύξησης των παροχών με απόφαση των μελών τους, έστω και αν τα οικονομικά τους δεδομένα (αποθεματικά) το επέτρεπαν. Επίσης τα αποθεματικά αυτών ήταν δεσμευμένα στην Τράπεζα της Ελλάδος σύμφωνα με τον Α.Ν. 1611/1950 και δεν υπήρχε η δυνατότητα καλύτερων αποδόσεων που μπορούσαν να επιτύχουν με ελεύθερη διαχείριση.

Για να υπάρξει η δυνατότητα της αύξησης των προνοιακών παροχών χωρίς έλεγχο από το Δημόσιο, ιδρύθηκε το 1991 ο Λογαριασμός Ενίσχυσης Δικηγόρων Επαρχιών (Λ.Ε.Δ.Ε.). Οι παροχές του ΛΕΔΕ δεν ξέφυγαν και πάλι κατά πολύ από τις παροχές των Ταμείων Πρόνοιας. Δόθηκε πρόσθετο ποσό

για εφάπαξ και προστέθηκαν τα ημερήσια βοηθήματα, το επίδομα τοκετού και κάποια ενίσχυση των στρατευμένων.

Βέβαια εκείνη την εποχή τα έσοδα από την ενασχόληση με την δικηγορία ήταν ακόμη σημαντικά για την συντριπτική πλειοψηφία των δικηγόρων και μπορούσαν να καλύψουν το σύνολο σχεδόν των βιοτικών τους αναγκών κατά τη διάρκεια της ενεργού δικηγορίας, ώστε δεν υπήρχε ανάγκη για την ενίσχυση των μελών τους. Γι' αυτό το λόγο παρέμεινε ως κυρίαρχη σκέψη η εξασφάλιση των δικηγόρων για το χρονικό διάστημα μετά την συνταξιοδότησή τους. Στη συνέχεια, θεωρώντας ότι υπάρχει η δυνατότητα από τον ΛΕΔΕ, προσετέθη και η συμπληρωματική σύνταξη. Αντιδρώντας δε και στην ψήφιση του νέου συνταξιοδοτικού νόμου, δημιουργήθηκε ο λογαριασμός των νέων δικηγόρων, ενισχύοντας την αλληλεγγύη των γενεών, ώστε και οι νέοι δικηγόροι να λαμβάνουν σύνταξη αντίστοιχη με τους παλαιούς δικηγόρους.

Παράλληλα λειτουργούσε ο θεσμός των διανεμητικών λογαριασμών σε κάθε Δικηγορικό Σύλλογο, οι οποίοι ενίσχυαν κυρίως τους νέους δικηγόρους, αλλά και δικηγόρους που είχαν χαμηλότερα εισοδήματα. Βέβαια οι λογαριασμοί αυτοί βοήθησαν σημαντικά και στην είσπραξη εισφορών και για τον ΛΕΔΕ, αλλά και άλλων ομαδικών παροχών (Τράπεζες Νομικών Πληροφοριών, τα ασφάλιστρα της ομαδικής ασφάλισης Νοσοκομειακής περίθαλψης κ.α.).

Το 1999 με τις διατάξεις του άρθρου 31 του Ν.2676 πετύχαμε την μετατροπή των Ταμείων Πρόνοιας σε Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου, τους Λ.Ε.Α.Δ. Τούτο είχε σαν αποτέλεσμα, λόγω της αυτοδιαχείρισης, όχι μόνο την ενίσχυση της κύριας παροχής του εφάπαξ, αλλά και την επέκταση των παροχών και σε άλλους τομείς κοινωνικής πρόνοιας (επιδόματα τοκετού, κατασκηνώσεις, παιδικούς σταθμούς, διάφορα βοηθήματα, εκδηλώσεις κ.λ.π.), αλλά και σε ενίσχυση του τομέα της υγείας. Τούτο έγινε γιατί τα οικονομικά αποτελέσματα από την άσκηση της δικηγορίας άλλαξαν. Η ραγδαία αύξηση του αριθμού των δικηγόρων σε όλη την Ελλάδα είχε ως αποτέλεσμα μεγάλος αριθμός δικηγόρων να μην έχουν τη δυνατότητα να

καλύψουν αξιοπρεπώς τις βασικές τους βιοτικές ανάγκες και τις οικογενειακές τους υποχρεώσεις. Επίσης το Τ.Υ.Δ.Ε. δεν μπορούσε να ανταποκριθεί στις βασικές ανάγκες της εποχής για ικανοποιητική υγειονομική κάλυψη των μελών του. Τις ανάγκες που δημιουργήθηκαν κλήθηκαν να καλύψουν οι ΛΕΑΔ. Πάντα βέβαια στα πλαίσια των βασικών αρχών που διέπουν τη λειτουργία των, δηλαδή την αλληλεγγύη και την αλληλοβοήθεια. Μεγάλος αριθμός ΛΕΑΔ προσάρμοσε τις παροχές του στις νέες ανάγκες.

Τα τελευταία χρόνια με την επιβολή των παράλογων και καταστροφικών μέτρων των μνημονίων που ισχύουν σε βάρος του Ελληνικού λαού, εφ' ενός εξαθλιώθηκε περαιτέρω η πλειονότητα των δικηγόρων, αφού, αφ' ενός συρρικνώθηκε με σειρά νομοθετημάτων η «δικηγορική ύλη» και κυρίως μεγιστοποιήθηκε το κόστος προσφυγής στη δικαιοσύνη, που λειτουργεί αποτρεπτικά σε ένα μεγάλο αριθμό πολιτών στην διεκδίκηση των δικαιωμάτων τους και αφ' ετέρου υποβαθμίστηκαν σημαντικά οι παροχές υγείας και πρόνοιας από τους ασφαλιστικούς μας φορείς.

Εξ αιτίας αυτών πολύ μεγάλος αριθμός συναδέλφων δεν μπορούν να καλύψουν τις βασικές τους βιοτικές ανάγκες και τις εισφορές στους προαναφερόμενους φορείς. Η κατάσταση επιδεινώθηκε περαιτέρω λόγω της σημαντικής μείωσης των ποσών των διανεμητικών λογαριασμών.

Μέσα σε αυτό το περιβάλλον είναι αναγκαίο σήμερα, όσο ποτέ, να ενισχυθούν περισσότερο οι δομές της αλληλεγγύης και της αλληλοβοήθειας και ο ρόλος του ΛΕΔΕ και των ΛΕΑΔ. Είναι αδιανόητο να εμφιλοχωρούν σκέψεις είτε για κατάργηση αυτών, είτε ότι η ύπαρξη και των δύο φορέων είναι πολυτέλεια.

Δεν είναι δυνατόν σήμερα, που σε όλη την Ελλάδα, λόγω της οικονομικής κατάστασης που έχουν επιφέρει οι ακολουθούμενες μνημονιακές πολιτικές, να ενεργοποιούνται απλοί πολίτες και να δημιουργούν κινήσεις αλληλεγγύης και αλληλοβοήθειας για τους πληγέντες συνανθρώπους μας και οι δικηγόροι να «πρωτοπορήσουν» πάλι, αλλά στην κατάργηση των υφιστάμενων φορέων στον τομέα αυτό !!!!!

Μπορεί να έχουν γίνει κάποια λάθη στην διαχείριση των φορέων μας. Λάθη όμως δεν κάνει παρά μόνο αυτός που δεν κάνει τίποτα. Δεν μπορούμε όμως τα λάθη αυτά να τα διορθώσουμε με άλλα μεγαλύτερα λάθη. Πρέπει να διδαχτούμε από αυτά και να συνεχίσουμε, πιο «σοφοί», την πορεία που έχουμε χαράξει τόσα χρόνια στους τομείς υγείας και πρόνοιας των δικηγόρων και των οικογενειών τους.

Η αλληλεγγύη και η αλληλοβοήθεια, η συλλογική δηλαδή υποστήριξη αξιών και δικαιωμάτων μέσω της δημιουργίας φορέων υλοποίησής των, ήταν ανέκαθεν βασικός παράγοντας εξισορρόπησης των αντιθέσεων που δημιουργούνται και εσωτερικά στον χώρο δράσης της δικηγορίας. Η ύπαρξη των διατηρούσε και διατηρεί ένα υψηλό επίπεδο κοινωνικής συνοχής στον κλάδο των δικηγόρων, αλλά και αποτρέπει την εμφάνιση φαινομένων άκρατου ανταγωνισμού και «ανθρωποφαγίας» στην άσκηση του λειτουργήματος - επαγγέλματος μας. Περαιτέρω δε βοηθά στην ενίσχυση του ρόλου του δικηγόρου, μέσω της οικονομικής και κοινωνικής υποστήριξης που του παρέχουν, ως ισότιμοι παράγοντα απονομής της δικαιοσύνης και αναντικατάστατου υπερασπιστή των αδυνάτων και των ατομικών και κοινωνικών δικαιωμάτων.

Η παράλληλη ύπαρξη και των δύο φορέων είναι απολύτως αναγκαία για την διατήρηση των στοιχειωδών παροχών υγείας και πρόνοιας στους δικηγόρους και τις οικογένειές τους.

Η ύπαρξη και του ΛΕΔΕ επιβάλλεται κυρίως για τους παρακάτω λόγους :

1) Απευθύνεται σε όλους τους δικηγόρους των επαρχιών και συμμετέχουν σε αυτόν δικηγόροι από όλους τους επαρχιακούς Δικηγορικούς Συλλόγους. Δηλαδή και αυτούς που δεν έχουν ΛΕΑΔ, ο αριθμός των οποίων είναι σημαντικός. Δεκαπέντε (15) περίπου Δικηγορικοί Σύλλογοι Επαρχιών δεν διαθέτουν ΛΕΑΔ, οι οποίοι εκπροσωπούν ένα σημαντικό αριθμό συναδέλφων.

2) Παροχές υγείας και συμπληρωματικής σύνταξης μπορούν να οργανωθούν και να δοθούν στους συναδέλφους με πολύ μικρότερο κόστος

μόνο από ένα ενιαίο φορέα, ο οποίος εκπροσωπεί ένα πολύ μεγάλο αριθμό μελών.

Αυτό έχει καταδειχθεί περίτρανα από την λειτουργία της ιδιωτικής ασφάλισης Νοσοκομειακής περίθαλψης που έχουν επιτύχει οι ΛΕΑΔ. Κανένα ΛΕΑΔ από μόνο του δεν θα μπορούσε να έχει αυτές τις καλύψεις υγειονομικής περίθαλψης με τόσο μικρό κόστος. Ίσως και υπό προϋποθέσεις να μπορούσε ο ΛΕΔΕ να καλύψει αυτόν τον τομέα.

Η δυνατότητα δημιουργίας ενός Ταμείου Επαγγελματικής Ασφάλισης σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 3029/2002 ή η μετεξέλιξη του ΛΕΔΕ σε ένα τέτοιο ταμείο, πιστεύω ότι πρέπει να διερευνηθεί.

Η παράλληλη ύπαρξη και των ΛΕΑΔ σε αυτήν την χρονική στιγμή είναι αυτονόητη.

Οι λόγοι για τους οποίους δεν επιδιώχτηκε το 1999 η δημιουργία ενός ενιαίου φορέα μετά την κατάργηση των Ταμείων Προνοίας και δεν ήταν δυνατόν να γίνει κάτι τέτοιο εξακολουθούν να υφίστανται, Μάλιστα από το 1999 δε μέχρι και σήμερα οι παραπάνω λόγοι επιτάθηκαν Και τούτο γιατί πάρα πολλοί ΛΕΑΔ έχουν αυξήσει και εμπλουτίσει σημαντικά τόσο τα έσοδά τους, όσο και τις παροχές τους.

Σήμερα όλα τα ΛΕΑΔ έχουν εφάπαξ βοήθημα από 10.000 ευρώ έως 55.000 ευρώ. Μόνο 7 ΛΕΑΔ το έχουν ως μοναδική παροχή. Οι παιδικές κατασκηνώσεις αποτελεί παροχή 16 ΛΕΑΔ. Για την δαπάνη των παιδικών σταθμών συμβάλλουν 6 ΛΕΑΔ. Το επίδομα ΤΟΚΕΤΟΥ είναι παροχή για 26 ΛΕΑΔ από 200 ευρώ έως και 1.000 ευρώ. Στην ιατροφαρμακευτική περίθαλψη συμμετέχουν 9 ΛΕΑΔ. Ενισχύουν εκδηλώσεις και διάφορες άλλες δραστηριότητες 19 ΛΕΑΔ.

Επίσης σημαντικές διαφορές υπάρχουν και στους πόρους των ΛΕΑΔ. Παρακράτηση ποσοστού στις αμοιβές το έχουν όλα τα ΛΕΑΔ, αλλά το ποσοστό διαφέρει σε μερικά από αυτά. Το ένσημο ως πόρο το έχουν 19 ΛΕΑΔ. Μηνιαίες εισφορές μελών έχουν όλα τα ΛΕΑΔ πλην 9, από 5,87 τον

μήνα ή 352 τον χρόνο. Επίσης το δικαίωμα εγγραφής το έχουν όλα τα ΛΕΑΔ πλην 2 από 15 έως 1.000 ευρώ.

Αυτή η ανομοιομορφία εσόδων, αποθεματικών και παροχών, καθιστά στις σημερινές συνθήκες αδύνατη την συνένωση αυτών των φορέων.

Πέραν όμως αυτών, οι τοπικοί φορείς έχουν καλύτερη και άμεση πληροφόρηση για τις διάφορες ανάγκες των μελών τους. Οι ανάγκες αυτές διαφέρουν, πολλές φορές και σημαντικά, από νομό σε νομό ή από σύλλογο σε σύλλογο. Οι ΛΕΑΔ λοιπόν έχουν την δυνατότητα της άμεσης παρέμβασης και την προσαρμογή των παροχών τους στις καθημερινές συνθήκες που δημιουργούνται.

Έχει δε το σύνολο των ΛΕΑΔ καταξιωθεί στο σύνολο των μελών τους, με την καθημερινή τους παρουσία και συμβολή στην κάλυψη των αναγκών που δημιουργούνται στα μέλη τους και κατά τη διάρκεια της δικηγορίας. Είναι επίσης γνωστός και άμεσα ελεγχόμενος ο τρόπος λειτουργίας των, που οποιαδήποτε προσπάθεια αλλαγής των σημερινών κεκτημένων και δεδομένων δεν έχει σχεδόν καμία πιθανότητα επιτυχίας.

Σήμερα η μείωση των οικονομικών συναλλαγών και ιδιαίτερα των συναλλαγών στα ακίνητα, καθώς και η αδυναμία των πολιτών να καλύψουν το κόστος απονομής της δικαιοσύνης, έχουν επιφέρει σημαντική μείωση στα έσοδα των διανεμητικών λογαριασμών, οι οποίοι ήταν αυτοί που εξασφάλιζαν την είσπραξη των εσόδων τόσο των ΛΕΑΔ, αλλά ιδιαίτερα του ΛΕΔΕ, ο οποίος από το 2006 και μετά δεν έχει κανένα άλλο πόρο, παρά μόνο τις άμεσες εισφορές των μελών του. Η αδυναμία είσπραξης των εισφορών άμεσα από τα μέλη του μπορεί να δημιουργήσει σοβαρό πρόβλημα στην εύρυθμη λειτουργία του και στην δυνατότητα να ανταποκριθεί στις αναληφθείσες υποχρεώσεις του και στην βελτίωση των παροχών του.

Μέσα σε αυτή τη δύσκολη πραγματικότητα είναι αναγκαία όσο ποτέ η συνεργασία των δύο αυτών φορέων.

Όπως θα θυμάστε οι παλαιότεροι, μία από τις βασικές αρχικές επιδιώξεις της Ολομέλειας των Προέδρων των ΛΕΑΔ ήταν η συνεργασία μας με τον ΛΕΔΕ. Κατ' επανάληψη είχαν ακουστεί στις εργασίες των Ολομελειών μας οι απόψεις για την αναγκαιότητα της συνεργασίας των δύο αυτών φορέων που δραστηριοποιούνται στον τομέα των προνοιακών παροχών στους δικηγόρους των Δικηγορικών Συλλόγων των Επαρχιών.

Τέλη Μαΐου το Διοικητικό Συμβούλιο της Ένωσης ΛΕΑΔ έλαβε πρόσκληση από το Δ.Σ. του ΛΕΔΕ για κοινή συνάντηση και συζήτηση για τα προβλήματα που μας απασχολούν.

Πράγματι στις 15 Ιουνίου συναντηθήκαμε τα δύο Διοικητικά Συμβούλια στα γραφεία του ΛΕΔΕ στην Αθήνα και επιβεβαιώσαμε ότι α) τα προβλήματα είναι κοινά και απαιτούν κοινή αντιμετώπιση, β) υπάρχει κοινή βούληση για αντιμετώπιση των ομοειδών προβλημάτων του ΛΕΔΕ και των ΛΕΑΔ, γ) υπάρχει επικάλυψη των παροχών και είναι ανάγκη για τη λύση αυτού του προβλήματος, που θα οδηγήσει και σε ελάφρυνση των εισφορών των συναδέλφων, δ) υπάρχει άμεση ανάγκη αλληλοενημέρωσης με στόχο την ποιοτική βελτίωση των προσφερομένων υπηρεσιών και ε) την διερεύνηση των κοινών σημείων και των δυνατοτήτων άμεσης συνεργασίας.

Στόχοι αυτής της συνεργασίας πρέπει να είναι :

α) Η διατήρηση και των δύο φορέων αλληλεγγύης, για τους λόγους που αναφέρθηκαν παραπάνω.

β) Η διερεύνηση της δυνατότητας προσαρμογής των εισφορών των μελών στις σημερινές οικονομικές συνθήκες, ώστε να είναι δυνατή η είσπραξη αυτών.

γ) Καθορισμός των τομέων της πρόνοιας που είναι αναγκαία η παρέμβαση των δύο φορέων στις σημερινές οικονομικές συνθήκες που βιώνουν οι δικηγόροι.

δ) Ο καθορισμός των ορίων των παροχών των δύο φορέων που επιτρέπουν ή επιβάλλουν οι σημερινές οικονομικές συνθήκες και τα οικονομικά στοιχεία αυτών (αποθεματικά, έσοδα κ.λ.π.).

ε) Η αποφυγή αλληλοκάλυψης των παραπάνω παροχών και από τους δύο φορείς.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Αναντίρρητα οι σημερινές συνθήκες απαιτούν αυξημένη ταχύτητα και περισσότερο χρόνο παραγωγικής ενασχόλησής μας με τον ΛΕΔΕ και τα ΛΕΑΔ. Όμως έχομε χρέος να συνεχίσουμε τις προσπάθειές μας για την διατήρηση της αλληλεγγύης και της αλληλοβοήθειας προς τους συναδέλφους. Είναι η μοναδική μας επιλογή για ένα καλύτερο αύριο, τόσο στον τομέα της επαγγελματικής, όσο και στους τομείς της κοινωνικής και οικογενειακής μας οντότητας.

Αν διαλυθούν οι παραπάνω φορείς, όταν περάσουν οι αβέβαιες σημερινές συνθήκες, είναι απολύτως βέβαιο ότι δεν θα είναι καθόλου εύκολο να ξεκινήσει εκ νέου η δημιουργία αποθεματικών που θα επιτρέπουν παροχές κοινωνικής πρόνοιας σε ικανοποιητικό βαθμό.

Ας διαφυλάξομε λοιπόν τον ΛΕΔΕ και τους Λ.Ε.Α.Δ. «ως κόρη οφθαλμού», τους μοναδικούς φορείς αλληλεγγύης και αλληλοβοήθειας. Με γνώση των αναγκών των συναδέλφων και των ιδιαιτεροτήτων που υπάρχουν σε κάθε Λ.Ε.Α.Δ., μπορούμε να συνεχίσουμε να υπηρετούμε τους σκοπούς, τους οποίους υπηρετούμε τόσα χρόνια, αντιμετωπίζοντας τις όποιες δυσκολίες παρουσιάζονται. Σήμερα είναι πιο αναγκαίο από ποτέ. Με αλληλεγγύη και αλληλοβοήθεια θα αντιμετωπίσομε πολύ πιο εύκολα τις δύσκολες οικονομικές και κοινωνικές συνθήκες που επικρατούν στην χώρα μας και ειδικότερα στον επιστημονικό μας κλάδο.

Είμαι σίγουρος ότι μέσα από αυτήν την κοινή προσπάθεια που έχει ξεκινήσει, θα μπορέσομε, τόσο ο ΛΕΔΕ όσο και οι ΛΕΑΔ, να ανταποκριθούμε

στις σημερινές ανάγκες των συναδέλφων μας και να διατηρήσουμε τις παροχές υγείας και πρόνοιας σε υψηλό επίπεδο.

Ηράκλειο Ιούλιος 2013
Με συναδελφικούς χαιρετισμούς
και εκτίμηση

ΜΑΝΟΥΣΟΣ ΞΕΝΑΚΗΣ